

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนริมคลอง เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนริมคลอง เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จากประชากรกลุ่มตัวอย่างใน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป้ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง เป็นจำนวน 237 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ในแต่ละหมู่บ้าน

เพศ	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
ชาย	35.5	20.9	36.4	35.3	43.5
หญิง	64.5	79.1	63.6	64.7	56.5

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป้ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.5, 79.1, 63.6, 64.7 และ 56.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ในแต่ละหมู่บ้าน

อายุ	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
20-30 ปี	3.2	4.6	0.0	4.4	1.6
31-40 ปี	25.8	14.0	18.1	16.2	16.1
41-50 ปี	35.5	34.9	51.5	36.7	17.7
51-60 ปี	19.4	27.9	15.2	30.9	43.6
61 ปีขึ้นไป	16.1	18.6	15.2	11.8	21.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.8 หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.9 หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา อายุ ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.9 และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพพงพาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมา มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.0

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา ในแต่ละ หมู่บ้าน

ระดับการศึกษา	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	41.9	67.4	51.5	60.3	69.4
มัธยมศึกษา	38.7	21.0	33.3	29.4	17.7
อนุปริญญา	6.5	9.3	6.1	1.5	1.6
ปริญญาตรี	9.6	0.0	6.1	5.9	11.3
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	0.0	2.3	0.0	0.0	0.0
อื่นๆ	3.2	0.0	3.0	2.9	0.0

จากตารางที่ 4.27 พบว่า หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมา การศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.7 หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาชั้น ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมา การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.0 หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาชั้น ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมา การศึกษา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 33.3 หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.3 รองลงมา มีการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.4 และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมาการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.7

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ ในแต่ละหมู่บ้าน

อาชีพ	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
รับจ้าง	45.2	51.2	48.5	47.1	53.2
ค้าขาย	3.2	2.3	12.1	8.8	19.4
เกษตรกรรม	48.4	30.2	24.2	33.8	24.2
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0.0	2.3	3.0	2.9	0.0
อื่นๆ	3.2	14.0	12.2	7.4	3.2

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 51.2 , 48.5, 47.1 และ 53.2 ตามลำดับ ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 48.4

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่จังหวัดสมุทรสงคราม ในแต่ละหมู่บ้าน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในจังหวัด สมุทรสงคราม	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
ไม่เกิน 1-3 ปี	0.0	9.3	3.0	0.0	1.6
4-6 ปี	0.0	0.0	0.0	1.5	1.6
7-9 ปี	3.2	2.3	3.0	7.4	9.7
10 ปีขึ้นไป	96.8	88.4	94.0	91.1	87.1

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลอง

โพงพาง ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในสมุทรสงครามเป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 96.8, 88.4, 94.0, 91.1 และ 87.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ ในแต่ละหมู่บ้าน

สถานภาพ	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
คณะกรรมการชุมชน	16.1	20.9	9.1	8.8	9.7
คณะกรรมการกลุ่มกิจกรรมในชุมชน	0.0	9.3	15.2	13.2	14.5
สมาชิกของกลุ่มกิจกรรมในชุมชน	58.1	9.3	24.2	16.2	16.1
สมาชิกในชุมชน	25.8	60.5	51.5	61.8	59.7

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกในชุมชน ร้อยละ 60.5, 51.5, 61.8 และ 59.7 ตามลำดับ ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกของกลุ่มกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 58.1

4.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของป่าชายคลองในชุมชน

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพพันธุ์ไม้ริมคลองที่พบในชุมชน ในแต่ละหมู่บ้าน

พันธุ์ไม้ชายคลองในชุมชน	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
ลำพู	45.2	39.5	21.2	48.5	41.9
จาก	54.8	55.8	78.8	50.0	54.8
โกกงาง	0.0	0.0	0.0	1.5	3.3
เหงือกปลาหมอ	0.0	4.7	0.0	0.0	0.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า จากการสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของพันธุ์ไม้ในชุมชนทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่จะพบพันธุ์ไม้ชายคลองประเภทต้นจากมาก คิดเป็น ร้อยละ 45.2, 39.5, 21.2, 48.5 และ 41.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชนิดนกบริเวณริมคลองที่พบในชุมชน
ในแต่ละหมู่บ้าน

ชนิดนกบริเวณริมคลองในชุมชน	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
นกกินเปี้ยว	67.7	6.9	21.2	29.4	43.5
นกกวัก	19.3	55.8	45.5	33.8	43.5
นกยางเปี้ยว	6.5	20.9	15.1	11.8	3.2
นกอีแพรดแถบอกดำ	6.5	0.0	6.2	4.3	1.7
นกยางเขียว	0.0	2.3	0.0	3.0	0.0
นกกระปูดใหญ่	0.0	4.7	4.0	5.9	2.7
นกกระจุบธรรมดา	0.0	4.7	4.0	5.9	2.7
นกสีชมพูสวน	0.0	4.7	4.0	5.9	2.7

จากตารางที่ 4.7 พบว่า จากการสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับชนิดนกในชุมชน ทั้ง 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และ หมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่จะพบชนิดนกบริเวณริมคลองประเภทนกกวัก บ่อยมาก คิดเป็น ร้อยละ 55.8, 45.5, 33.8 และ 43.5 ตามลำดับ ส่วน หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ ส่วนใหญ่จะพบชนิดนกชายคลองประเภทนกกินเปี้ยว บ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 67.7

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในลำคลองที่พบ
ในแต่ละหมู่บ้าน

การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำใน ลำคลอง	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
ใช้ในการเกษตร	100.0	58.1	54.5	61.8	54.8
ใช้ในการคมนาคม/เดินทาง	0.0	0.0	3.1	1.5	0.0
ใช้ในการซักผ้า/ชำระล้าง	0.0	41.9	42.4	36.7	38.7
ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวชมธรรมชาติ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ใช้ผลิตน้ำประปา	0.0	0.0	0.0	0.0	6.5

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลอง

โพงพาง ส่วนใหญ่มี การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในลำคลองเพื่อการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 100.0, 58.1, 54.5, 61.8 และ 54.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุที่ทำให้พันธุ์ไม้และชนิดนกบริเวณริมคลองลดลง ในแต่ละหมู่บ้าน

สาเหตุที่ทำให้พันธุ์ไม้และชนิดนกบริเวณริมคลองลดลง	หมู่ที่ 1 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 2 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 3 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 4 ร้อยละ (%)	หมู่ที่ 5 ร้อยละ (%)
น้ำเน่าเสีย	6.5	6.9	12.1	19.1	33.9
น้ำขุ่นมาก	0.0	6.9	9.1	0.0	14.5
แหล่งน้ำตื้นเขิน	19.4	13.9	9.1	0.0	0.0
ตลิ่งริมคลองพัง	29.0	39.6	33.3	32.4	8.1
การใช้สารเคมีในการเกษตร	45.1	25.8	27.3	38.2	30.6
การตัดต้นไม้ริมคลอง	0.0	6.9	9.1	10.3	12.9

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในหมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค แสดงความคิดเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้พันธุ์ไม้และชนิดนกบริเวณริมคลองลดลง ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการใช้สารเคมีในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 45.1 และ 38.2 ตามลำดับ ส่วนหมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง และ หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค แสดงความคิดเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้พันธุ์ไม้และชนิดนกบริเวณริมคลองลดลง ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากตลิ่งริมคลองพัง คิดเป็นร้อยละ 39.6 และ 33.3 ตามลำดับ และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง แสดงความคิดเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้พันธุ์ไม้และชนิดนกบริเวณริมคลองลดลง ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากน้ำเน่าเสีย คิดเป็นร้อยละ 33.9

4.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละหมู่บ้าน

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	หมู่ที่ 1 ร้อยละ(%)		หมู่ที่ 2 ร้อยละ(%)		หมู่ที่ 3 ร้อยละ(%)		หมู่ที่ 4 ร้อยละ(%)		หมู่ที่ 5 ร้อยละ(%)	
	ใช่	ไม่ใช่								
1.น้ำใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส เป็นน้ำที่มีคุณภาพดีสามารถนำมาบริโภคได้	48.4	51.6	14.0	86.0	27.3	72.7	26.5	73.5	32.3	67.7
2.แหล่งน้ำที่มีขยะ/สิ่งสกปรกปนเปื้อนจะทำให้คุณภาพน้ำเสีย	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0
3.การปล่อยน้ำทิ้งจากกิจกรรมซักล้างลงลำคลองจะเกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำ	100	0.0	100	0.0	97.0	3.0	100	0.0	100	0.0
4.การใช้ปุ๋ย/สารฆ่าแมลงในการเกษตรใกล้เคียงแหล่งน้ำก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำ	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0
5.คุณภาพน้ำไม่ดี มีผลกระทบต่อพันธุ์ไม้ริมคลอง	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0
6.คุณภาพน้ำไม่ดี มีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำที่เป็นอาหารของนก	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0
7.การขุดลอกคลอง มีผลกระทบต่อพันธุ์ไม้ริมคลอง	80.6	19.4	100	0.0	97.0	3.0	95.6	4.4	98.4	1.6
8.การติดตั้งบ่อดักไขมันตามครัวเรือน ทำให้ลดปัญหาน้ำเสียในลำคลอง	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	98.4	1.6
9.การรักษาแหล่งน้ำลำคลองให้สะอาดจะทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพริมคลองมากขึ้น	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	98.4	1.6

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละหมู่บ้าน

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	ร้อยละ(%)		ร้อยละ(%)		ร้อยละ(%)		ร้อยละ(%)		ร้อยละ(%)	
	ใช่	ไม่ใช่								
10.การร่วมปลูกพันธุ์ไม้ริมคลอง จะทำให้มีความหลากหลายของชนิดนกในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น	100	0.0	100	0.0	100	0.0	100	0.0	98.4	1.6
รวม	93.2		98.6		96.7		96.9		96.1	

จากตารางที่ 4.11 ประชากรกลุ่มตัวอย่างในชุมชนทั้ง 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป้ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพพงพาง ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 93.2, 98.6, 96.7, 96.9 และ 96.1 ตามลำดับ

4.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม									
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
1. เข้าร่วมประชุมกับผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐในการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.10	0.91	2.88	1.02	2.21	1.08	1.09	0.90	1.92	0.98
2. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นระบบ	2.13	0.92	2.91	0.97	2.15	1.03	1.88	0.84	1.92	0.98
3. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการบำบัดน้ำทิ้งจากครัวเรือนให้เป็นระบบ	2.06	0.89	2.93	0.96	2.03	0.96	1.88	0.84	1.92	0.98

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม									
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้งขยะและการเก็บขยะของชุมชน	2.13	0.86	2.84	1.02	2.21	1.02	1.87	0.84	1.92	0.98
5. เข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดแหล่งน้ำในคลองร่วมกัน	2.10	0.87	2.84	0.99	2.21	1.02	1.90	0.90	1.92	0.98
6. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ความหลากหลายของพันธุ์ไม้และชนิดนก	2.13	0.86	2.67	0.96	1.94	0.93	1.90	0.90	1.92	0.98
7. ร่วมเสนอความคิดเห็นและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลอง	2.13	0.92	2.88	0.91	2.15	0.97	1.90	0.90	1.92	0.98
8. ร่วมเสนอความคิดเห็นในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.03	0.88	2.81	0.98	2.18	0.98	1.91	0.89	1.92	0.98
รวม	2.10	0.85	2.85	0.93	2.47	0.93	1.89	0.87	1.92	0.98

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นระบบ ด้านเข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้งขยะและการเก็บขยะของชุมชน ด้านร่วมเสนอความ

คิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ความหลากหลายของพันธุ์ไม้และชนิดนก และด้านร่วมเสนอความคิดเห็นและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลองบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 0.92), ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 0.86), ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 0.86), และ ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 0.92) ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในการบำบัดน้ำทิ้งจากครัวเรือนให้เป็นระบบเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.93$, S.D = 0.96) ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านเข้าร่วมประชุมกับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านเข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้งขยะและการเก็บขยะของชุมชน และเข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดแหล่งน้ำในคลองร่วมกัน บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 2.21$, S.D = 1.08), ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 1.02) และ ($\bar{X} = 2.13$, S.D = 1.02) ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านร่วมเสนอความคิดเห็นในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 1.91$, S.D = 0.89) ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 5 บ้านคลองโพรงพาง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในทุกด้าน ระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 1.92$, S.D = 0.98), ในภาพรวม พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูงกว่าหมู่อื่นๆ ($\bar{X} = 2.85$, S.D = 0.93) โดยจะเห็นได้จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น

เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในลำคลอง”

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527) ได้อธิบายลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ 1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน 2) ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน และ 3) ร่วมวางนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาคือความต้องการของชุมชน

ตารางที่ 4.13 ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของแต่ละหมู่บ้านใน
ตำบลบางนางลี่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใน การพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
1. เข้าร่วมประชุมกับผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐในการวางแผน พัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.10	2.88	2.21	1.09	1.92	บ่อยครั้ง
2. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อน บ้านและผู้นำชุมชนในการกำจัด ขยะมูลฝอยให้เป็นระบบ	2.13	2.91	2.15	1.88	1.92	บ่อยครั้ง
3. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อน บ้านและผู้นำชุมชนในการบำบัดน้ำ ทิ้งจากครัวเรือนให้เป็นระบบ	2.06	2.93	2.03	1.88	1.92	บ่อยครั้ง
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อออก กฎระเบียบเกี่ยวกับการทิ้งขยะและ การเก็บขยะของชุมชน	2.13	2.84	2.21	1.87	1.92	บ่อยครั้ง
5. เข้าร่วมประชุมเพื่อออก กฎระเบียบเกี่ยวกับการดูแลความ สะอาดแหล่งน้ำในคลองร่วมกัน	2.10	2.84	2.21	1.90	1.92	บ่อยครั้ง
6. ร่วมเสนอความคิดเห็นกับเพื่อน บ้านและผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ ความหลากหลายของพันธุ์ไม้และ ชนิดนก	2.10	2.67	1.94	1.90	1.92	บ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของแต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
7.ร่วมเสนอความคิดเห็นและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลอง	2.13	2.88	2.15	1.90	1.92	บ่อยครั้ง
8.ร่วมเสนอความคิดเห็นในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.03	2.81	2.18	1.91	1.92	บ่อยครั้ง
รวม	2.10	2.85	2.47	1.89	1.92	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของประชากรในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับบ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม									
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
1. ช่วยประชาสัมพันธ์ และบอกเพื่อนบ้านไม่ให้ทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลอง	2.35	0.95	2.85	0.76	2.55	0.97	2.41	0.83	2.44	0.86
2. ให้ความรู้และบอกวิธีการกำจัดขยะเพื่อลดมลพิษสิ่งแวดล้อมในลำคลอง	2.32	0.94	2.55	0.97	2.48	0.97	2.37	0.79	2.40	0.85
3. เสนอวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันเพื่อลดมลพิษสิ่งแวดล้อมในลำคลอง	2.19	0.83	2.85	0.76	2.21	0.92	2.28	0.75	2.40	0.85
4. ให้ความรู้และบอกวิธีการอนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง	2.29	0.90	2.84	0.75	2.12	0.96	2.35	0.80	2.40	0.85
5. เข้าร่วมอบรม/สัมมนากับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลอง	2.16	0.82	2.91	0.78	2.24	0.96	2.32	0.76	2.40	0.85
6. เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลองร่วมกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชน	2.29	0.90	2.95	0.75	2.30	1.04	2.32	0.76	2.40	0.85
รวม	2.27	0.89	2.83	0.79	2.31	0.97	2.34	0.78	2.40	0.85

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพพงวาง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านช่วย

ประชาสัมพันธุ์ และบอกเพื่อนบ้านไม่ให้ทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลองในระดับประจำ ($\bar{X} = 2.35$, S.D =0.95), ($\bar{X} = 2.55$, S.D =0.97) และ ($\bar{X} = 2.44$, S.D =0.86) ตามลำดับ ประชากรกลุ่มตัวอย่างในหมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลองร่วมกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชนในระดับประจำ ($\bar{X} = 2.95$, S.D =0.75) ในภาพรวมพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานกิจกรรมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูงกว่าหมู่อื่นๆ ($\bar{X} = 2.83$, S.D =0.79) โดยจะเห็นได้จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชนและประชากรในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลองร่วมกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชน เช่น การเก็บขยะ และผักตบชวาในลำคลอง เป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำปุ๋ยชีวภาพใช้ในสวนผลไม้”

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ(มนัส สุวรรณ, 2544) ได้อธิบาย แนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา เพื่อสร้างพลังอำนาจในการต่อรอง 2) ให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของโครงการหรือทุกกิจกรรมของโครงการที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดการฝึกอบรมเสริมความรู้ให้กับคนท้องถิ่น 3) ระบุผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำความเข้าใจกับชุมชนในเบื้องต้น และ 4) การนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนโดยอาศัยผู้นำการเปลี่ยนแปลงองค์กรหรือนักพัฒนา หรือ กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีเข้าสู่ชุมชน

ตารางที่ 4.15 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้านใน ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
1. ช่วยประชาสัมพันธ์ และบอกเพื่อนบ้านไม่ให้ทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลอง	2.35	2.85	2.55	2.41	2.44	ประจำ
2. ให้ความรู้และบอกวิธีการกำจัดขยะเพื่อลดมลพิษสิ่งแวดล้อมในลำคลอง	2.32	2.55	2.48	2.37	2.40	ประจำ
3. เสนอวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันเพื่อลดมลพิษสิ่งแวดล้อมในลำคลอง	2.19	2.85	2.21	2.28	2.40	ประจำ
4. ให้ความรู้และบอกวิธีการอนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง	2.29	2.84	2.12	2.35	2.40	ประจำ
5. เข้าร่วมอบรม/สัมมนากับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลอง	2.16	2.91	2.24	2.32	2.40	ประจำ
6. เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมริมคลองร่วมกับเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชน	2.29	2.95	2.30	2.32	2.40	ประจำ
รวม	2.27	2.83	2.31	2.34	2.40	ประจำ

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชากรในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับประจำ

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมที่ได้รับ
ผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม									
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
1. ร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	2.29	0.90	2.98	0.74	2.24	1.00	2.00	0.88	2.29	0.90
2. ร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณริมคลอง	2.19	0.87	2.93	0.91	2.24	1.00	2.01	0.90	2.24	0.89
3. ศึกษาแนวทางในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้จากการแปรรูปขยะมูลฝอย	2.00	0.81	2.35	0.95	2.18	1.01	2.01	0.90	2.21	0.79
4. มีรายได้จากการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายและแปรรูป	2.35	0.87	2.21	0.79	2.36	1.14	2.03	0.91	2.21	0.79
5. มีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเมื่อพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ธรรมชาติริมคลอง	2.00	0.89	2.35	0.95	2.03	1.04	1.97	0.84	2.21	0.79
6. ได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎระเบียบของท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติริมคลอง	2.19	0.87	2.86	0.91	2.06	1.02	1.96	0.81	2.21	0.79
รวม	2.17	0.87	2.61	0.87	2.18	1.03	2.00	0.87	2.22	0.82

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 1 บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านมีรายได้จากการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายและแปรรูปในระดับประจำและบ่อยครั้ง ($\bar{x} = 2.35$, S.D =0.87), ($\bar{x} = 2.36$, S.D =1.14) และ ($\bar{x} = 2.03$, S.D =0.91) ตามลำดับ ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป็ง และหมู่ที่ 5 บ้าน

คลองโพงพาง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนา
 สิ่งแวดล้อมในด้านร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ในระดับ
 ประจำ ($\bar{X} = 2.98$, S.D =0.74) และ ($\bar{X} = 2.29$, S.D =0.90) ในภาพรวม พบว่า ประชากร
 กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูงกว่า หมู่
 อื่นๆ ($\bar{X} = 2.61$, S.D =0.87) โดยจะเห็นได้จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ประชากรในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา
 ชุมชน ทั้งในด้านการนำความรู้จากการฝึกอบรมการทำปุ๋ยชีวภาพ นำไปใช้
 ประโยชน์ได้จริงในสวนผลไม้ และผลจากการเก็บขยะและผักตบชวา ทำให้สภาพ
 แวดล้อมของลำคลองสะอาดขึ้น”

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Upholf : 1980
 อ้างอิงจาก ประสพสุข ตีอินทร์ : 2531) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit) ไม่ว่าจะ
 จะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 แต่ละหมู่บ้านในตำบลบางนางลี่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ ปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
1. ร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	2.29	2.98	2.24	2.00	2.29	ประจำ
2. ร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ บริเวณริมคลอง	2.19	2.93	2.24	2.01	2.24	ประจำ
3. ศึกษาแนวทางในการเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้จากการแปร รูปขยะมูลฝอย	2.00	2.35	2.18	2.01	2.21	บ่อยครั้ง
4. มีรายได้จากการคัดแยกขยะเพื่อนำไป ขายและแปรรูป	2.35	2.21	2.36	2.03	2.21	บ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ) ระดับการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

แต่ละหมู่บ้านในตำบลบางนางลี่ อำเภอลำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
5.มีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเมื่อพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ธรรมชาติริมคลอง	2.00	2.35	2.03	1.97	2.21	บ่อยครั้ง
6.ได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎระเบียบของท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติริมคลอง	2.19	2.86	2.06	1.96	2.21	ประจำ
รวม	2.17	2.61	2.18	2.00	2.22	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของประชากรในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอลำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง โดยในส่วนของกรมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และการได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎระเบียบของท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติริมคลอง อยู่ในระดับประจำ

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผลการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้าน

หัวข้อ	ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาสิ่งแวดล้อม									
	หมู่ที่ 1		หมู่ที่ 2		หมู่ที่ 3		หมู่ที่ 4		หมู่ที่ 5	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
1. ร่วมติดตามผลการเข้าร่วมของชุมชน ในกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.13	0.88	2.81	0.85	2.12	0.96	2.10	0.90	2.12	0.91
2. ให้ข้อมูลและความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.29	0.93	2.77	0.81	2.09	0.98	1.79	0.83	1.84	1.01
3. ร่วมศึกษาและรับทราบผลการ ดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมพัฒนา สิ่งแวดล้อม	2.10	0.90	2.70	0.86	2.06	0.93	1.78	0.80	1.84	1.01
4. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน บ้าน	2.13	0.95	2.74	0.84	2.00	0.93	1.78	0.80	1.84	1.01
รวม	2.16	0.88	2.75	0.82	2.06	0.92	1.86	0.83	1.91	0.98

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 1 บ้านคลอง ส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านการให้ข้อมูลและความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมใน
ระดับประจำ ($\bar{x} = 2.29$, S.D =0.93) ประชากรกลุ่มตัวอย่างใน หมู่ที่ 2 บ้านคลองเป้ง หมู่ที่ 3
บ้านคลองบางแค หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางแค และหมู่ที่ 5 บ้านคลองโพงพาง ส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในด้านร่วมติดตามผลการ
เข้าร่วมของชุมชนในกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในระดับประจำและบ่อยครั้ง ($\bar{x} = 2.81$, S.D
=0.85) , ($\bar{x} = 2.12$, S.D =0.96) , ($\bar{x} = 2.10$, S.D =0.90) , และ ($\bar{x} = 2.12$, S.D =0.91)
ตามลำดับ ในภาพรวม พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 2 มีส่วนร่วมในการประเมินผลในการ

พัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูงกว่าหมู่อื่นๆ ($\bar{X} = 2.75$, S.D =0.82) โดยจะเห็นได้จากข้อมูล การสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชากรในชุมชน ได้มีส่วนร่วม ในการประเมินผลกิจกรรม โครงการ ในพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน”

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ (มนัส สุวรรณ, 2544) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล คือ การติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนยุทธวิธี หรือวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ อาจเปลี่ยนไป นอกจากนี้ หากกิจกรรมที่ดำเนินแล้วเสร็จเกิดผลกระทบต่อส่วนต่างๆ ของชุมชน ก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนโครงการต่อไป

ตารางที่ 4.19 ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละ

หมู่บ้านในตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมีส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
1.ร่วมติดตามผลการเข้าร่วมของชุมชน ในกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.13	2.81	2.12	2.10	2.12	บ่อยครั้ง
2. ให้ข้อมูลและความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.29	2.77	2.09	1.79	1.84	บ่อยครั้ง
3.ร่วมศึกษาและรับทราบผลการ ดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมพัฒนา สิ่งแวดล้อม	2.10	2.70	2.06	1.78	1.84	บ่อยครั้ง
4. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน บ้าน	2.13	2.74	2.00	1.78	1.84	บ่อยครั้ง
รวม	2.16	2.75	2.06	1.86	1.91	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของประชากรในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัด สมุทรสงคราม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.20 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แต่ละหมู่บ้านในตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาสิ่งแวดล้อม					ระดับการมี ส่วนร่วม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ พัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.10	2.85	2.47	1.89	1.92	บ่อยครั้ง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.27	2.83	2.31	2.34	2.40	ประจำ
3. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ใน การพัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.17	2.61	2.18	2.00	2.22	บ่อยครั้ง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ พัฒนาสิ่งแวดล้อม	2.16	2.75	2.06	1.86	1.91	บ่อยครั้ง
รวม	2.17	2.75	2.24	2.00	2.10	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของประชากรในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับประจำ

4.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

เป็นคำถามปลายเปิดที่แสดงถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและอุปสรรคต่อการมี ส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

โดยผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนริมคลอง เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลองอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของท่าน คือ ประชาชนบางส่วนจะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับช่วงที่จัดประชุม เพื่อจัดกิจกรรมบางครั้งจะตรงกับวันทำงานจึงไม่สะดวกในการเข้าร่วมประชุม ซึ่งบางครั้งก็จะส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ยังพบปัญหาการติดต่อสื่อสารบางครั้งไม่ทั่วถึง หากได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และถ้าไม่ติดภาระกิจก็จะเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมการเก็บขยะผักตบชวาในลำคลอง

2. ในด้านข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนา คือ ควรมีการประชุมสัมพันธตามบ้าน โดยผู้นำชุมชนแจ้งข้อมูลข่าวสารกับคณะกรรมการชุมชน และคณะกรรมการชุมชนแจ้งต่อบ้านหรือขอความร่วมมือให้เพื่อนบ้านที่ได้รับข่าวสารข้อมูลได้แจ้งข่าวสารดังกล่าวต่อเพื่อนบ้านให้ทราบข้อมูลข่าวสารกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. ในด้านสาเหตุที่ทำให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน คือ ส่วนใหญ่ต้องการให้สภาพแวดล้อมในชุมชนสะอาด ทั้งในลำคลอง สภาพความหลากหลายชนิดของนกและพันธุ์ไม้ชายคลอง การทำสวนผลไม้ปลอดสารเคมี เพื่อให้ภูมิทัศน์สองฝั่งคลองในชุมชนร่มรื่นสวยงามมีความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้อื่นจะเป็นสิ่งดึงดูดและสร้างสีสันชายคลองให้สวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ

4. ในด้านกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่ท่านเข้าร่วมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำและความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง คือ กิจกรรมการเก็บขยะผักตบชวา สาหร่ายในลำคลอง กิจกรรมการปลูกต้นไม้ การไม่ทิ้งขยะและปล่อยน้ำทิ้งลงในลำคลอง และการใช้ปุ๋ยชีวภาพในสวนผลไม้

5. ในด้านประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ความหลากหลายของชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง คือ ทำให้ลำคลองในชุมชนมีทัศนียภาพที่สวยงามเหมาะแก่การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาชนิดนกและชนิดพันธุ์ไม้ชายคลอง นอกเหนือจากกิจกรรมท่องเที่ยวชมหิ่งห้อยและกิจกรรมไหว้พระ ในเส้นทางล่องเรือในลำคลอง

6. ในด้านกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในลำคลอง และกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณริมคลองที่ควรดำเนินการในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการเก็บขยะ ผักตบชวา สาหร่าย ในลำคลอง กิจกรรมการอบรมติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือน กิจกรรมการแปรรูปผักตบชวาเป็นผลิตภัณฑ์ กิจกรรมการอบรมทำปุ๋ยชีวภาพ กิจกรรมการรณรงค์การทำสวนผลไม้ปลอดสารเคมี กิจกรรมการคัดแยกขยะ กิจกรรมการแปรรูปขยะรีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ กิจกรรมการอนุรักษ์ชนิดนกและพันธุ์ไม้ชายคลอง และกิจกรรมการสำรวจชนิดนกและพันธุ์ไม้ชายคลอง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

4.2 การสำรวจชนิดนกและพันธุ์ไม้ริมคลองในพื้นที่การศึกษา

4.2.1 ชนิดนกที่พบบริเวณริมคลอง

พื้นที่ริมคลองเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายชนิดของนกตามสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยที่ได้รับผลกระทบจากน้ำจืดอย่างเดียวหรือได้รับ 2 น้ำ คือ น้ำจืดและน้ำกร่อย หรือได้รับ 3 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำกร่อยและน้ำเค็ม

ตารางที่ 4.21 ชนิดนกที่พบบริเวณริมคลองในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในตำบล

บางนางลี่ อำเภอบางแพ จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2554

ที่	ชื่อชนิดนก	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อคลอง		
			บางแค	โพรงพาง	บางนางลี่
1	นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	<i>Dinopium javanense</i>	✓		
2	นกโพระดกธรรมดา	<i>Megalaima lineate</i>	✓	✓	✓
3	นกตีทอง	<i>Megalaima haemecephala</i>	✓		✓
4	นกตะขาบทุ่ง	<i>Coracias benghalensis</i>	✓	✓	✓
5	นกกระเต็นน้อยธรรมดา	<i>Alcedo atthis</i>	✓	✓	✓
6	นกกระเต็นอกขาว	<i>Halcyon smyrmensis</i>	✓	✓	✓
7	นกกระเต็นหัวดำ	<i>Halcyon pileata</i>	✓	✓	✓
8	นกกินเปี้ยว	<i>Todirhamphus Chloris</i>	✓	✓	✓
9	นกจาบคาหัวเขียว	<i>Merops philippinus</i>	✓	✓	✓
10	นกอีวาบตั๊กแตน	<i>Cacomantis merulinus</i>	✓		

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) ชนิดนกที่พบบริเวณริมคลองในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในตำบลบางนางลี่ อำเภอ

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนพฤษภาคม -พฤศจิกายน 2554

ที่	ชื่อชนิดนก	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อคลอง		
			บางแค	โพรงพาง	บางนางลี่
11	นกกาเหว่า	<i>Endynamys scolopaceus</i>	✓	✓	✓
12	นกบั้งรอกใหญ่	<i>Rhopodytes tristis</i>	✓	✓	✓
13	นกกะปูดใหญ่	<i>Centropus sinensis</i>	✓	✓	✓
14	นกกระปูดเล็ก	<i>Centropus bengalensis</i>	✓	✓	✓
15	นกแขกเต้า	<i>Psittacula alexandri</i>	✓		✓
16	นกเค้ากู่	<i>Otus lettia</i>	✓		
17	นกพิราบป่า	<i>Columba livia</i>	✓	✓	✓
18	นกเขาไฟ	<i>Streptopelia tranquebarica</i>	✓	✓	
19	นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia Chinensis</i>	✓	✓	✓
20	นกเขาชวา	<i>Geopelia striata</i>	✓	✓	✓
21	นกกรั๊ก	<i>Amaurornis phoenicurus</i>	✓	✓	✓
22	นกกระแตแต้แว๊ด	<i>Vanellus indicus</i>	✓		
23	นกนางนวลเกลบเคราขาว	<i>Chlidonias hybrida</i>	✓		✓
24	เหยี่ยวแดง	<i>Haliastur indus</i>	✓	✓	✓
25	เหยี่ยวนกเขาชิครา	<i>Accipiter badius</i>			✓
26	นกยางเป็ย	<i>Egretta garzetta</i>	✓	✓	✓
27	นกยางกรอกพันธุ์ชวา	<i>Ardeola speciosa</i>	✓	✓	✓
28	นกยางเขียว	<i>Butorides striata</i>	✓	✓	✓
29	นกกาแวน	<i>Crypsirina temia</i>		✓	✓
30	อีกา	<i>Corvus macrorhynchos</i>		✓	
31	นกแอ่นพง	<i>Artamus fuscus</i>	✓		✓
32	นกขมิ้นท้ายทอยดำ	<i>Oriolus chinensis</i>	✓		
33	นกอีแพรดแถบอกดำ	<i>Rhipidura javanica</i>	✓	✓	✓

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) ชนิดนกที่พบบริเวณริมคลองในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในตำบลบางนางลี่ อำเภอกอฉก จันทบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนพฤษภาคม -พฤศจิกายน 2554

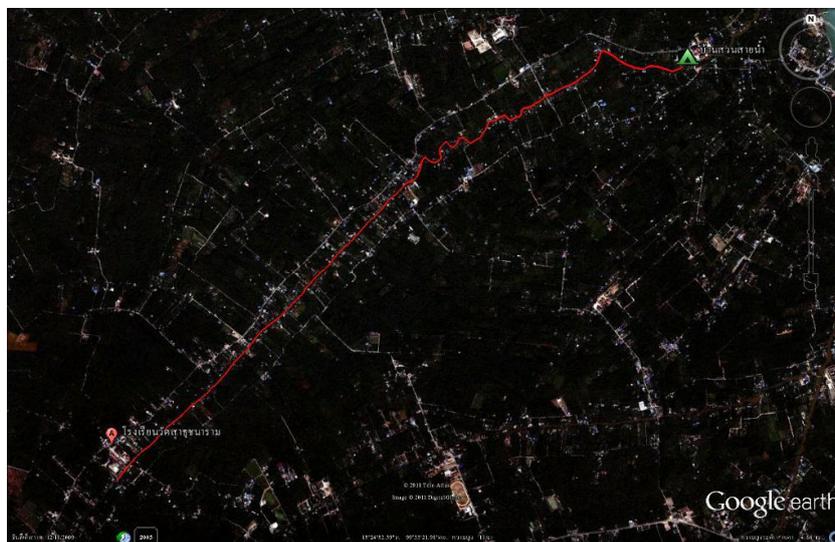
ที่	ชื่อชนิดนก	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อคลอง		
			บางแค	โพรงพาง	บางนางลี่
34	นกแซงแซวหางปลา	<i>Dicrurus macrocercus</i>	✓	✓	✓
35	นกแซงแซวสีเทา	<i>Dicrurus leucophaeus</i>	✓	✓	✓
36	นกแซงแซวหางป่องใหญ่	<i>Dicrurus paradiseus</i>	✓	✓	✓
37	นกกาขเหน็บ้าน	<i>Copsychus saularis</i>	✓	✓	✓
38	นกยอดหญ้าหัวดำ	<i>Saxicola maurus</i>	✓		
39	นกจับแมลงคอแดง	<i>Ficedula albicilla</i>	✓		
40	นกจับแมลงสีน้ำตาล	<i>Muscicapa dauurica</i>	✓	✓	✓
41	นกเอี้ยงหงอน	<i>Acridotheres grandis</i>	✓	✓	✓
42	นกเอี้ยงสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i>	✓	✓	✓
43	นกนางแอ่นบ้าน	<i>Hirundo rustica</i>	✓	✓	✓
44	นกปรอดหน้าขาว	<i>Pycnonotus goiavier</i>	✓		✓
45	นกปรอดสวน	<i>Pycnonotus blanfordi</i>	✓	✓	✓
46	นกกระเจี๊ยบหัวสีเรียบ	<i>Prinia inomata</i>	✓		✓
47	นกกระเจี๊ยบธรรมดา	<i>Orthotomus sutorius</i>	✓	✓	✓
48	นกสีชมพูสวน	<i>Daaeum cruentatum</i>	✓		✓
49	นกกินปลีคอสีน้ำตาล	<i>Anthreptes malacensis</i>	✓		✓
50	นกกินปลีอกเหลือง	<i>Nectarinia jugularis</i>	✓	✓	✓
51	นกกระจอกตาล	<i>Passer flaveolus</i>	✓		
52	นกกระจอกบ้าน	<i>Passer montanus</i>	✓	✓	✓
53	นกกระดัดขี้หมู	<i>Lonchura punctulata</i>	✓	✓	✓
	รวม		50	35	43

จากตารางที่ 4.21 พบชนิดนกบริเวณริมคลอง จำนวน 53 ชนิด ซึ่งทั้งคลองบางแค คลองโพรง และคลองบางนางลี่ จะพบชนิดนกชายคลองจำนวน 50, 35 และ 43 ชนิดตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 94.34 , 66.04 และ 81.13 โดยจะพบชนิดนกบริเวณริมคลองในคลองบางแคมากกว่าคลองอื่นๆ โดยมีนกชนิดเด่นคือ นกกินเปี้ยว นกยางเปีย นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกยางเขียว นกกวก นกกระปูดใหญ่ นกปรอดสวน นกกินปลีอกเหลือง นกอีแพรดแถบอกดำ และนกจาบคาหัวเขียว

ผลการสำรวจข้อมูลการกระจายตัวชนิดของนกบริเวณพื้นที่ริมคลอง ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการสำรวจชนิดนกบริเวณริมคลองแต่ละชนิดในพื้นที่การศึกษาในคลองบางแค คลองโพรง และคลองบางนางลี่ ในช่วงเดือนพฤษภาคม – เดือนพฤศจิกายน 2554 โดยใช้เครื่องจับพิกัด GPS จะพบจุดที่มีความหลากหลายของชนิดนกริมคลองแต่ละชนิด บริเวณพื้นที่ริมคลอง

1) พื้นที่ริมคลองบางแค



รูปที่ 4.1 เส้นทางที่สำรวจชนิดของนกบริเวณริมคลองบางแค

ที่มา : Googleearth.com

ตารางที่ 4.22 พิกัดที่พบความหลากหลายชนิดของนกบริเวณริมคลอง ในคลองบางแค ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

จุดที่	พิกัด	แหล่งสำรวจ	ชนิดของนกที่สำรวจพบ
1	47P 0602466 1484824	ป่าชายคลอง	นกอีแพรดแถบอกดำ นกกินเปี้ยว นกยางเปี้ยว นกกวัก นกอีวาบตั๊กแตน นกกระเต็นอกขาว เหยี่ยวแดง นกนางนวลเกลบเคราขาว
2	47P 0602359 1484718	ป่าชายคลอง	นกอีแพรดแถบอกดำ นกกินเปี้ยว นกยางเปี้ยว นกกวัก นกกระเต็นอกขาว นกกาเหว่า นกอีวาบตั๊กแตน
3	47P 0601723 1484013	บ้านพักอาศัย	นกเอี้ยงหงอน นกเขาใหญ่ นกแอ่นพง นกพิราบป่า นกเอี้ยงสาริกา นกยอดหญ้าหัวดำ นกแขกเต้า นกแอ่นบ้าน นกตะขาบทุ่ง นกกินปลีสีน้ำตาล นกจับแมลงสีน้ำตาล
4	47P 0601759 1484022	สวนผลไม้	นกอีแพรดแถบอกดำ นกกินเปี้ยว นกยางเปี้ยว นกกวัก นกกระเต็นหัวดำ นกเขาไฟ นกพิราบป่า นกเขาใหญ่ นกเขาชวา นกสีชมพูสวน นกจาบคาหัวเขียว นก แซงแซวหางปลา นกแซงแซวสีเทา นกกระต๊อขี้หมู นกนางแอ่นบ้าน นกกระปูดใหญ่ นกตีทอง นกบั้งรอก ใหญ่ นกกินปลีอกเหลือง นกกระจิบหญ้าสีเขียว นก ตะขาบทุ่ง นกเค้ากู่
5	47P 0600863 1483853	บ้านพักอาศัย	นกพิราบป่า นกอีแพรดแถบอกดำ นกเอี้ยงหงอน นกเขาใหญ่ นกเขาไฟ นกแอ่นบ้าน นกปรอดหน้าขาว นกกระจิบหญ้าสีเขียว นกกาเหว่า นกบั้งรอกใหญ่
6	47P 0600672 1483760	สวนผลไม้	นกกระเต็นอกขาว นกปรอดสวน นกตีทอง นกโพระดก นกกินปลีอกเหลือง นกสีชมพูสวน นกกระแตแต้แว๊ด
7	47P 0600534 1483672	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นอกขาว นกกระเต็นหัวดำ นกกวัก นกยางเปี้ยว นกกินเปี้ยว นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกกระเต็นน้อยธรรมดา

ตารางที่ 4.22 (ต่อ) พิกัดที่พบความหลากหลายชนิดของนกบริเวณริมคลอง ในคลองบางแค ช่วงเดือน พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

จุดที่	พิกัด	แหล่งสำรวจ	ชนิดของนกที่สำรวจพบ
8	47P 0599990 1483395	บ้านพักอาศัย	นกกินปลือกเหลือง นกจาบคาหัวเขียว นกเขาใหญ่ นกนางแอ่นบ้าน นกพิราบป่า นกเอี้ยงหงอน นกเอี้ยงสาริกา นกกระจอกบ้าน
9	47P 0599720 1483137	สวนผลไม้	นกจาบคาหัวเขียว นกกินปลือกเหลือง นกกระเต็นน้อย นกบั้งรอกใหญ่ นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ นกปรอดสวน นกกะจิบธรรมดา
10	47P 0599482 1482893	ป่าชายคลอง	นกยางเปี้ยว นกกินเปี้ยว นกกวัก นกจาบคาหัวเขียว นกกระเต็นหัวดำ นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกยางเขียว
11	47P 0599352 1482764	บ้านพักอาศัย	นกพิราบป่า นกเอี้ยงหงอน นกเอี้ยงสาริกา นกเขาใหญ่ นกเขาชวา นกกระจอกตาด นกนางแอ่นบ้าน นกกระต๊อเขียว
12	47P 0598823 1482326	สวนผลไม้	นกกินปลือกเหลือง นกอีแพรดแถบอกดำ นกกะปูดใหญ่ นกสีชมพูสวน นกแซงแซวสีเทา
13	47P 0598485 1481832	บ้านพักอาศัย	นกกินปลือกเหลือง นกจับแมลงคอแดง นกจาบคาหัว เขียว นกเอี้ยงหงอน นกเขาใหญ่ นกพิราบป่า นกเอี้ยงสาริกา นกกระจอกบ้าน
14	47P 0598387 1481725	สวนผลไม้	นกกระเต็นหัวดำ นกกะปูดใหญ่ นกแซงแซวหางปลา นกจาบคาหัวเขียว นกเอี้ยงสาริกา นกปรอดสวน
15	47P 0597960 1481352	ป่าชายคลอง	นกกวัก นกกระเต็นอกขาว นกกินเปี้ยว นกยางเปี้ยว นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกนางแอ่นบ้าน นกกะปูด เล็ก นกขมิ้นท้ายทอยดำ

จากตารางที่ 4.22 พบว่าบริเวณริมคลองบางแค จะมีความหลากหลายชนิดของนก ทั้งพื้นที่ป่าชายคลอง สวนผลไม้ บ้านพักอาศัย โดยเฉพาะในตำแหน่งจุดที่ 4 บริเวณสวนผลไม้ชายคลอง จะพบความหลากหลายของนกมากกว่าตำแหน่งอื่น คือ จำนวน 22 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 44.00

2) พื้นที่ริมคลองโพงพาง



รูปที่ 4.2 เส้นทางที่สำรวจชนิดของนกบริเวณริมคลองโพงพาง

ที่มา : Googleearth.com

ตารางที่ 4.23 พิกัดที่พบความหลากหลายชนิดของนกบริเวณริมคลอง ในคลองโพงพาง ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

จุดที่	พิกัด	แหล่งสำรวจ	ชนิดของนกที่สำรวจพบ
1	47P 0597924 1487209	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นหัวดำ นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกยางเขียว นกกินเปี้ยว นกกิ้ง
2	47P 0598144 1481067	สวนผลไม้	นกจาบคาหัวเขียว นกกระเต็นน้อย นกกินปลีอกเหลือง นกกะปูดใหญ่ นกปรอดสวน อีกา นกแซงแซวหาง บ่วงใหญ่ นกจับแมลงสีน้ำตาล
3	47P 0598372 1481041	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นหัวดำ นกยางเปีย นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกกินเปี้ยว
4	47P 0598354 1481032	สวนผลไม้	นกกะปูดใหญ่ นกแซงแซวหางปลา นกปรอดสวน นกกาเหว่า นกอีแพรดแถบอกดำ นกกาแวน นกกระเต็นน้อยธรรมดา
5	47P 0598699 1480981	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกยางกรอก นกกินเปี้ยว นกกระเต็นหัวดำ
6	47P 0598776 1480925	บ้านพักอาศัย	นกพิราบ นกเอี้ยงหงอน นกเขาชวา นกเขาใหญ่
7	47P 0599225 1481057	บ้านพักอาศัย	นกนางแอ่นบ้าน นกพิราบ นกตะขาบทุ่ง นกเอี้ยง สาริกา นกเอี้ยงหงอน นกเขาใหญ่ นกเขาชวา นก กางเขนบ้าน นกกระทะตีตีขี้หมู
8	47P 0599485 1481174	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นหัวดำ นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกกิ้ง นกกระเต็นอกขาว นกกินเปี้ยว
9	47P 0599866 1481340	บ้านพักอาศัย	นกกินปลีอกเหลือง นกเอี้ยงหงอน นกเอี้ยงสาริกา นกกระจอกบ้าน
10	47P 0599923 1481450	สวนผลไม้	นกกินเปี้ยว นกกระจับธรรมดา นกอีแพรดแถบอกดำ นกปรอดสวน นกแซงแซวสีเทา นกกระเต็นน้อย ธรรมดา
11	47P 0600237 1481504	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นอกขาว นกกินเปี้ยว นกกิ้ง นกยางเปีย นกยางเขียว

จากตารางที่ 4.23 พบว่าบริเวณริมคลองโพงพาง จะมีความหลากหลายชนิดของนก ทั้งพื้นที่ป่าชายคลอง สวนผลไม้ บ้านพักอาศัย โดยเฉพาะในตำแหน่งจุดที่ 7 บริเวณบ้านพักอาศัยริมคลอง จะพบความหลากหลายชนิดของนกมากกว่าตำแหน่งอื่น คือ จำนวน 9 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 25.71

3) พื้นที่ริมคลองบางนางลี่



รูปที่ 4.3 เส้นทางที่สำรวจชนิดของนกบริเวณริมคลองบางนางลี่

ที่มา : Googleearth.com

ตารางที่ 4.24 พิกัดที่พบความหลากหลายชนิดของนกบริเวณริมคลอง ในคลองบางนางลี่ ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

จุดที่	พิกัด	แหล่งสำรวจ	ชนิดของนกที่สำรวจพบ
1	47P 0590527 1481638	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกยางเปีย นกกินเปี้ยว นกกระเต็นหัวดำ
2	47P 0590715 1481923	สวนผลไม้	นกอีแพรดแถบอกดำ นกปรอดสวน นกกระต๊อเขียว นกกินปลีอกเหลือง นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ นกกระจิบธรรมดา นกสีชมพูสวน นกจาบคาหัวเขียว
3	47P 0590814 1482053	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกกินเปี้ยว นกปรอดสวน นกกระเต็นหัวดำ นกอีแพรดแถบอกดำ
4	47p 0601114 1482503	บ้านพักอาศัย	นกเขาใหญ่ นกพิราบป่า นกเขาชวา นกกินปลีอก เหลือง
5	47P 0601485 1482861	ป่าชายคลอง	นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกกินเปี้ยว นกยางเปีย นกกวัก
6	47P 0601485 1482861	สวนผลไม้	นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ นกจาบคาหัวเขียว นกปรอดสวน นกกินปลีอกเหลือง นกกระต๊อเขียว
7	47p 0602082 1482910	ป่าชายคลอง	นกกินเปี้ยว นกกระเต็นน้อยธรรมดา นกกวัก นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกยางเปีย นกกระเต็นหัวดำ
8	47P 0602105 1483009	บ้านพักอาศัย	นกกินปลีอกเหลือง นกเอี้ยงหงอน นกเอี้ยงสาริกา นกนางแอ่นบ้าน นกพิราบป่า นกเขาใหญ่ นกตีทอง
9	47P 0602426 1483244	สวนผลไม้	นกปรอดสวน นกกระจิบธรรมดา นกอีแพรดแถบอกดำ นกกระปูดใหญ่ นกแซงแซวหางปลา นกกระเต็นน้อย ธรรมดา นกจาบคาหัวเขียว นกกินปลีอกเหลือง นกบั้งรอใหญ่
10	47P 0601485 1482861	ป่าชายคลอง	นกกระเต็นหัวดำ นกกระเต็นอกขาว นกกินเปี้ยว นกยางเปีย

ตารางที่ 4.24 (ต่อ) พิกัดที่พบความหลากหลายชนิดของนกบริเวณริมคลอง ในคลองบางนางลี่ ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

จุดที่	พิกัด	แหล่งสำรวจ	ชนิดของนกที่สำรวจพบ
11	47P 0602939 1483520	บ้านพักอาศัย	นกปรอดสวน นกพิราบป่า นกเขาใหญ่ นกเขาชวา นกเอี้ยงหงอน นกเอี้ยงสาริกา นกกางเขนบ้าน นกกินปลีคอสีน้ำตาล นกกินปลีอกเหลือง นกนางนวลแกลบ นกแอ่นพง นกกาเหว่า นกนางแอ่นบ้าน นกจาบคาหัวเขียว นกกระต๊อเขียว นกแซงแซวหางปลา

จากตารางที่ 4.24 พบว่าบริเวณริมคลองบางนางลี่ จะมีความหลากหลายชนิดของนก ทั้งพื้นที่ป่าชายคลอง สวนผลไม้ บ้านพักอาศัย โดยเฉพาะในตำแหน่งจุดที่ 11 บริเวณบ้านพักอาศัยริมคลอง จะพบความหลากหลายชนิดของนกมากกว่าตำแหน่งอื่น คือ จำนวน 16 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 37.21

 <p>นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง <i>Dinopium javanense</i></p>	 <p>นกโพระดกธรรมดา <i>Megalaima lineate</i></p>
 <p>นกตีทอง <i>Megalaima haemacephala</i></p>	 <p>นกตะขาบทุ่ง <i>Coracias benghalensis</i></p>
 <p>นกกระเต็นน้อยธรรมดา <i>Alcedo atthis</i></p>	 <p>นกกระเต็นอกขาว <i>Halcyon smyrnensis</i></p>
 <p>นกกระเต็นหัวดำ <i>Halcyon pileata</i></p>	 <p>นกกินเปี้ยว <i>Todiramphus chloris</i></p>

รูปที่ 4.4 ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

 <p>นกจาบคาหัวเขียว <i>Merops philippinus</i></p>	 <p>นกอีวาบตักแตน <i>Cacomantis merulinus</i></p>
 <p>นกกาเหว่า <i>Eudynamys scolopaceus</i></p>	 <p>นกบั้งรอกใหญ่ <i>Rhopodytes tristis</i></p>
 <p>นกกระจู๋ใหญ่ <i>Centropus sinnensis</i></p>	 <p>นกกระจู๋เล็ก <i>Centropus bengalensis</i></p>
 <p>นกแขกเต้า <i>Psittacula alexandri</i></p>	 <p>นกเค้าฤๅ <i>Otus lettia</i></p>

รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

 <p>นกพิราบป่า <i>Columba livia</i></p>	 <p>นกเขาไฟ <i>Streptopelia tranquebarica</i></p>
 <p>นกเขาใหญ่ <i>Streptopelia chinensis</i></p>	 <p>นกเขาชวา <i>Geopelia striata</i></p>
 <p>นกควัก <i>Amaurornis phoenicurus</i></p>	 <p>นกกระแตแต้แว๊ด <i>Vanellus indicus</i></p>
 <p>นกนางนวลแกลบเตราขาว <i>Chlidonias hybrida</i></p>	 <p>เหยี่ยวแดง <i>Haliastur indus</i></p>

รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

 <p>เหยี่ยวนกเขาชริกธา <i>Accipiter badius</i></p>	 <p>นกยางเป็ย <i>Egretta garzetta</i></p>
 <p>นกยางกรอกพันธุ์ชวา <i>Ardeola speciosa</i></p>	 <p>นกยางเขียว <i>Butorides striata</i></p>
 <p>กาแวน <i>Crypsirina temia</i></p>	 <p>อีกา <i>Corvus macrorhynchos</i></p>
 <p>นกแอ่นพง <i>Artamus fuscus</i></p>	 <p>นกขมิ้นท้ายทอยดำ <i>Oriolus Chinensis</i></p>

รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

 <p>นกอีแพรดแถบอกดำ <i>Rhipidura javanica</i></p>	 <p>นกแซงแซวหางปลา <i>Dicrurus macrocerus</i></p>
 <p>นกแซงแซวสีเทา <i>Dicrurus leucophaeus</i></p>	 <p>นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ <i>Dicrurus paradiseus</i></p>
 <p>นกยางขนบ้าน <i>Copsychus saularis</i></p>	 <p>นกยอดหญ้าหัวดำ <i>Saxicola maurus</i></p>
 <p>นกจับแมลงคอแดง <i>Ficedula albicilla</i></p>	 <p>นกจับแมลงสีน้ำตาล <i>Muscicapa dauurica</i></p>

รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม



รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม



รูปที่ 4.4 (ต่อ) ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4.2.2 พันธุ์ไม้ที่พบบริเวณริมคลอง

ป่าชายคลองเป็นแหล่งที่มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดตามสภาพที่แม่น้ำลำคลองได้รับผลกระทบจากน้ำจืดอย่างเดียวหรือได้รับ 2 น้ำ คือ น้ำจืดและน้ำกร่อย หรือได้รับ 3 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม

ตารางที่ 4.25 ชนิดพันธุ์ไม้ที่เป็นชนิดเด่นที่พบบริเวณริมคลองในเส้นทางล่องเรือชม

ธรรมชาติ ในตำบลบางนางลี่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือน พฤษภาคม-พฤศจิกายน 2554

ที่	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อคลอง		
			บางแค	โพรงพาง	บางนางลี่
1	ลำพู	<i>Sonneratia caseolaris</i>	✓	✓	✓
2	โกกงางใบเล็ก	<i>Rhizophora apiculata</i>	✓	✓	✓
3	จาก	<i>Nypa fruticana</i>	✓	✓	✓
4	เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i>	✓	✓	✓
5	ปอทะเล	<i>Hibiscus tiliaceus</i>	✓	✓	✓
6	ปรองทะเล	<i>Acrostichum aureum</i>	✓	✓	✓
7	มะกอกน้ำ	<i>Elaeocarpus hygrophilus</i>	✓		✓
8	ชუმเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i>	✓	✓	✓
9	แคทะเล	<i>Dolichandrone spathacea</i>	✓	✓	✓
10	เบญจมาศทะเล	<i>Wedella biflora</i>	✓	✓	✓
11	ไทรย้อยใบทู่	<i>Ficus microcarpa</i>	✓	✓	✓

ตารางที่ 4.25 (ต่อ) แสดงชนิดพันธุ์ไม้ที่เป็นชนิดเด่นที่พบบริเวณริมคลองในเส้นทางล่องเรือชม
ธรรมชาติ ในตำบลบางนางลี่ อำเภอบางแพ จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือน
พฤษภาคม-พฤศจิกายน 2554

ที่	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อคลอง		
			บางแค	โพรงพาง	บางนางลี่
12	ธูปฤาษี	<i>Typha angustifolia</i>	✓	✓	✓
13	กก	<i>Cyperus haspan</i>	✓	✓	✓
14	ดินเบ็ดทะเล	<i>Cerbera odollam</i>	✓	✓	✓
15	ไผ่สีสุก	<i>Bambusa blumeana</i>	✓	✓	✓
16	หูกวาง	<i>Terminalia catappa</i>	✓	✓	✓
17	เตยทะเล	<i>Pandanus odoratissimus</i>	✓	✓	✓
18	จิกสวน	<i>Barringtonia racemosa</i>	✓	✓	✓
19	ขำมะเลียง	<i>Lepisanthes fruticosa</i>	✓	✓	✓
	รวม		19	18	19

จากตารางที่ 4.25 พบพันธุ์ไม้ริมคลองชนิดเด่น จำนวน 19 ชนิด ซึ่งทั้งคลองบางแค คลองโพรงพาง และคลองบางนางลี่ จะพบพันธุ์ไม้ริมคลองจำนวนชนิดใกล้เคียง คือ 19 , 18 และ 19 ชนิดตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 100, 94.74 และ 100 โดยจะมีพันธุ์ไม้ชนิดเด่นคือ ลำพู โกงกางใบเล็ก จาก แคทะเล ปอทะเล ปรังทะเล เหงือกปลาหมอ และเบญจมาศทะเล

ผลการสำรวจข้อมูลการกระจายตัวพันธุ์ไม้ชายคลองแต่ละชนิดบริเวณ

ป่าชายคลอง

จากการสำรวจพันธุ์ไม้ริมคลองแต่ละชนิดในพื้นที่การศึกษาในคลองบางแค คลองโพรงพาง และคลองบางนางลี่ ในช่วงเดือนพฤษภาคม – เดือนพฤศจิกายน 2554 โดยใช้เครื่องจับพิกัด GPS จะพบจุดที่มีพันธุ์ไม้ริมคลองแต่ละชนิด บริเวณป่าชายคลอง ดังนี้

1) พื้นที่ริมคลองบางแค

ตารางที่ 4.26 พิกัดที่สำรวจพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองบางแค ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

ที่	พิกัด	พันธุ์ไม้ริมคลองที่สำรวจพบ
1	47P 0602466 1484824	ต้นลำพู ต้นจาง ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นปอทะเล
2	47P 0602359 1484718	ต้นปอทะเล ต้นลำพู ต้นจาง ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นธูปฤาษี ต้นกก ต้นมะกอกน้ำ ต้นไผ่สีสุก
3	47P 0600534 1483672	ต้นลำพู ต้นจาง ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นเตยทะเล ต้นตีนเป็ด ทะเล ต้นเบญจมาศทะเล หูกวาง ไทรย้อยใบทู่ ต้นชუმเห็ดเทศ
4	47P 0599483 1482893	ต้นลำพู ต้นแคทะเล ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นจาง ต้นตีนเป็ดทะเล ต้นจิกสวน ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นปอทะเล ต้นปรังทะเล ต้น ชুমเห็ดเทศ ต้นขำมะเลียง
5	47P 0597960 1481352	ต้นจาง ต้นลำพู ต้นปอทะเล ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นธูปฤาษี ต้นปรังทะเล ต้นชุมเห็ดเทศ ต้นกก ต้นเบญจมาศทะเล

จากตารางที่ 4.26 พบพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองบางแค จุดที่ 4

จำนวน 11 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 57.89

2) พื้นที่ริมคลองโพงพาง

ตารางที่ 4.27 พิกัดที่สำรวจพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองโพงพาง ช่วงเดือน

พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

ที่	พิกัด	พันธุ์ไม้ริมคลองที่สำรวจพบ
1	47P 0597926 1487209	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นปรงทะเล ต้นกก ต้นธูปฤาษี
2	47P 0598372 1481041	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นปรงทะเล ต้นปอทะเล ต้นแคทะเล
3	47P 0598699 1480981	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นปรงทะเล ต้นปอทะเล ต้นเบญจมาศทะเล ต้นไทรย้อยใบทู่
4	47P 0599485 1481174	ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นเหียงอกปลาหม้อ ต้นหูกวาง ต้นไผ่สีสุก ต้นสะเดา ต้นปอทะเล ต้นตีนเป็ดทะเล ต้นจิกสวน ต้นปรงทะเล ต้นขำมะเลียง ต้นพลับ
5	47P 0600237 1481504	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นปอทะเล ต้นปรงทะเล ต้นเตยทะเล ต้นธูปฤาษี

จากตารางที่ 4.27 พบพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองโพงพาง จุดที่ 4

จำนวน 11 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 61.11

3) พื้นที่ริมคลองบางนางลี่

ตารางที่ 4.28 พิกัดที่สำรวจพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองบางนางลี่

ช่วงเดือน พฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554

ที่	พิกัด	พันธุ์ไม้ริมคลองที่สำรวจพบ
1	47P 0590527 1481638	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นเหียงอกปลาหมอบ ต้นปรงทะเล ต้นกก ต้นธูปฤาษี ต้นชุมเห็ดเทศ ต้นไผ่สีสุก
2	47P 0590814 1482053	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นปรงทะเล ต้นปอทะเล ต้นธูปฤาษี ต้นกก ต้นมะกอกน้ำ ต้นชุมเห็ดเทศ
3	47P 0601485 1482861	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นไทรย้อยใบทู่ ต้นชุมเห็ดเทศ ต้นขำมะเลียง
4	47P 0602082 1482910	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นธูปฤาษี ต้นปรงทะเล ต้นปอทะเล ต้นจิกสวน ต้นแคทะเล ต้นเหียงอกปลาหมอบ ต้นเบญจมาศทะเล ต้นสะเดา
5	47P 0602558 1483131	ต้นลำพู ต้นจาก ต้นปอทะเล ต้นปรงทะเล ต้นชุมเห็ดเทศ ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นตีนเป็ดทะเล ต้นหูกวาง ต้นเตยทะเล ต้นไทรย้อยใบทู่ ต้นไผ่สีสุก ต้นเบญจมาศทะเล

จากตารางที่ 4.28 พบพันธุ์ไม้ชนิดเด่นบริเวณป่าชายคลอง ในคลองบางนางลี่ จุด

ที่ 5 มีจำนวน 12 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 63.15

 <p>ลำพู <i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.</p>	 <p>โกงกางใบเล็ก <i>Rhizophora apiculata</i> BL.</p>
 <p>จาก <i>Nypa fruticana</i> Wumb</p>	 <p>เหงือกปลาหมอ <i>Acanthus ebracteatus</i> Vahi</p>
 <p>ปอทะเล <i>Hibiscus tiliaceus</i> L.</p>	 <p>ปรังทะเล <i>Acrostichum aureum</i> L.</p>
 <p>มะกอกน้ำ <i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz</p>	 <p>ชุมเห็ดเทศ <i>Senna alata</i> (L.) Roxb.</p>

รูปที่ 4.5 พันธุ์ไม้ชนิดเด่นที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

 <p>แคทะเล <i>Dolichandrone spathacea</i> Schum.</p>	 <p>เบญจมาศทะเล <i>Wedella biflora</i> (L.) DC.</p>
 <p>ไทรย้อยใบทู่ <i>Ficus microcarpa</i> Linn.</p>	 <p>ธูปฤาษี <i>Typha angustifolia</i> L.</p>
 <p>กก <i>Cyperus papyrus</i></p>	 <p>ตีนเป็ดทะเล <i>Cerbera odollam</i> Gaertner</p>
 <p>ไผ่ลีสูก <i>Bambusa blumeana</i></p>	 <p>หูกวาง <i>Terminalia catappa</i> Linn.</p>

รูปที่ 4.5 (ต่อ) พันธุ์ไม้ชนิดเด่นที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม



รูปที่ 4.5 (ต่อ) พันธุ์ไม้ชนิดเด่นที่สำรวจพบบริเวณริมคลอง ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายของนกและพันธุ์ไม้บริเวณริมคลอง

1. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควรเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ และชุมชน โดยภาครัฐสนับสนุนในด้านงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งข่าวสาร ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งอธิบายให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการที่ทุกคนในชุมชนให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ และควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยการจัดชมรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และควรดำเนินการเป็นรูปธรรม และเปิดโอกาสให้มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมอนุรักษ์ และร่วมติดตามประเมินผล

3. การปลูกฝังให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าจากการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งชนิดของนก และพันธุ์ไม้ริมคลองที่เป็นถิ่นอาศัยของนกประจำถิ่นและนกอพยพ โดยการอบรมลูกหลาน ทั้งนี้ผู้นำชุมชน ต้องเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม และเก็บข้อมูลความหลากหลายของนกและพันธุ์ไม้ริมคลอง เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ

4. การจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ควรเลือกจัดในช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่มีเวลาว่างจากการทำงาน จะได้สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่

5. หน่วยงานภาครัฐและผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลในการร่วมมือกันรักษาฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นของตนเอง

6. การจัดกิจกรรมศึกษาและสำรวจชนิด ปริมาณ และถิ่นอาศัยของชนิดนกและสัตว์อื่น ๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในแต่ละปี

7. การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการเรือ และผู้ประกอบการรีสอร์ท ให้ช่วยกันรักษาภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายคลองและรักษาความสะอาดของลำคลอง

8. การร่วมมือกันประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวในการรักษาธรรมชาติของชายคลอง และรักษาความสะอาดของลำคลอง

9. การรณรงค์ให้ชาวสวนผลไม้ร่วมมือกันทำสวนผลไม้ปลอดสารเคมี เพื่อรักษาถิ่นอาศัยของชนิดนกในท้องถิ่น

10. การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการก่อตั้งกลุ่มเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดเก็บขยะในลำคลอง การปลูกต้นไม้ริมคลอง การแปรรูปขยะ เป็นต้น